

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

факультет журналістики

кафедра прикладної лінгвістики та літературознавства

кафедра іноземних мов

кафедра журналістики

кафедра філософії

**КОНЦЕПТИ, ДИСКУРС І ЕТИКА КОМУНІКАЦІЇ: ЛІНГВІСТИЧНІ,
ЖУРНАЛІСТСЬКІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ**

Матеріали міжкафедрального круглого столу

27 березня 2026 року

Одеса – 2026

УДК 81'42:174.4:070(049.2)
К653

Круглий стіл проведено відповідно до наказу ректора Національного університету «Одеська юридична академія» від 03 березня 2026 р. № 462-59

Організаційний комітет конференції:

Голова оргкомітету:

Мінас АРАКЕЛЯН – проректор з наукової роботи, доктор юридичних наук, професор.

Заступники голови оргкомітету:

Олена СКАЛАЦЬКА – декан факультету журналістики, доктор філософських наук, професор.

Мирослава МАМИЧ – завідувач кафедри прикладної лінгвістики та літературознавства, доктор філологічних наук, професор.

Олексій ФЕДОТОВ – начальник науково-дослідної частини, доктор юридичних наук, професор.

Робоча група:

Юлія ТОМЧАКОВСЬКА – завідувач кафедри іноземних мов, доктор філологічних наук, доцент.

Вікторія КОЛКУТІНА – завідувач кафедри журналістики, доктор філологічних наук, професор.

Ігор ШАМША – в.о. завідувача кафедри філософії, кандидат філософських наук, доцент.

Анастасія КІСЕЛЬОВА – доцент кафедри прикладної лінгвістики та літературознавства, кандидат філологічних наук, доцент.

Таїсія ІВАНІЙЧУК – директор наукової бібліотеки НУ «ОЮА»

Метою круглого столу було осмислення ролі мови, комунікації та дискурсивних практик у сучасному суспільстві, а також етичних засад інформаційної взаємодії в умовах розвитку медіа й цифрових технологій. Учасники обговорили проблеми медійних маніпуляцій, поширення фейкової інформації, етики комунікації, меж свободи слова та впливу соціальних мереж і генеративного штучного інтелекту на суспільну свідомість. Окрему увагу приділено лінгвістичним і філософським аспектам формування смислів, істини та відповідальності за комунікативні дії. У підсумку наголошено на важливості критичного мислення та формування етично відповідального інформаційного середовища.

Матеріали та пристатейна література публікуються в авторській редакції. За достовірність фактичної інформації у публікаціях відповідальність несуть автори.

Концепти, дискурс і етика комунікації: лінгвістичні, журналістські та філософські виміри : матеріали міжкафедр. круглого столу (м. Одеса , 27 березня 2026 р) / упоряд.: М. В. Мамич. Одеса : НУ «Одеська юридична академія», 2026. 110 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/32787> ;DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.32787>

© НУ «Одеська юридична академія», 2026

Сташук Т.

Лексичні особливості англомовних астрологічних прогнозів70

Строченко Л.

Концептуалізація феномену геніальності в англомовних наївній і науковій картинах світу.....74

Телецька Т.

Репрезентація концепту «свобода» у політичному дискурсі (на матеріалі промов Е. Макрона).....78

Томчаковська Ю.

Концепт *waag* в англомовному медіадискурсі.....81

Томчаковський О.

Освітній дискурс як полікодовий феномен..... 85

Тупікова Т.

Англійські запозичення в сучасній німецькій юридичній термінології та проблеми їх перекладу українською мовою.....88

Чубук О.

Платформізація журналістики і нова логіка побудови медіаісторій.....92

Шамша І.

Музика як комунікація: антропологічні засади.....97

Шевченко-Бітенська О.

Юридична термінологія в умовах цифровізації права: тенденції, трансформації та європейський вимір.....102

Юлія ТОМЧАКОВСЬКА,
*доктор філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

КОНЦЕПТ WAR В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

У сучасному інформаційному просторі медіадискурс відіграє важливу роль у формуванні суспільних уявлень про політичні, соціальні та військові процеси. Саме через медіа значною мірою відбувається інтерпретація подій, їхня оцінка та концептуалізація для широкої аудиторії (Потапенко, 2009; Шевченко, 2013). Одним із ключових концептів сучасного англomовного медіапростору є концепт WAR, який активно репрезентується у новинних повідомленнях, репортажах і аналітичних матеріалах. Дослідження мовної репрезентації цього концепту дає змогу простежити, яким чином медіа формують уявлення про війну, її учасників, причини та наслідки.

Метою дослідження є виявлення особливостей концептуалізації та мовної репрезентації концепту WAR в англomовному медіадискурсі, а також визначення основних семантичних характеристик і мовних засобів, за допомогою яких формується уявлення про війну у новинних текстах.

Матеріалом дослідження слугували англomовні новинні та аналітичні публікації BBC, присвячені висвітленню сучасних військових конфліктів. До аналізу було залучено тексти новинних повідомлень, репортажів та аналітичних статей, опублікованих на офіційному сайті медіакомпанії у 2025-2026 рр.. Увагу було зосереджено на лексемах і словосполученнях, що вербалізують концепт WAR, зокрема *war, conflict, military operation, attack, defence, troops, frontline, battle, casualties*, а також на ширшому контексті їхнього функціонування.

Аналіз медіатекстів показує, що концепт WAR у медіадискурсі має складну багаторівневу структуру. У його змісті поєднуються елементи, безпосередньо пов'язані з військовими діями, а також компоненти, що відображають політичні, гуманітарні та соціальні аспекти війни. У текстах новин домінують лексеми, які позначають військові операції, бойові дії та їхніх учасників: *troops, forces, military operation, attack, defence, battle, frontline*. Такі мовні засоби формують базове уявлення про війну як про збройне протистояння між сторонами конфлікту.

Водночас значне місце у медійному описі війни посідають елементи, пов'язані з її гуманітарними наслідками. У новинних матеріалах часто використовуються лексеми та словосполучення на позначення людських втрат і соціальних наслідків конфлікту: *civilian casualties, refugees, humanitarian crisis, destruction, displacement*. Завдяки таким мовним засобам концепт WAR постає не лише як військове явище, а й як масштабна соціальна трагедія, що впливає на життя цивільного населення.

Крім того, у медіадискурсі активно представлені елементи політичного виміру війни. У текстах часто згадуються дипломатичні переговори, міжнародна реакція та санкційна політика, що відображається у використанні таких одиниць, як *peace talks, negotiations, international response, sanctions, diplomatic efforts*. Це свідчить про те, що війна у медійному представленні розглядається як комплексне явище, яке включає не лише бойові дії, а й політичні та дипломатичні процеси.

Окрему роль у формуванні змісту концепту WAR відіграють метафоричні та оцінні засоби. У журналістських текстах війна нерідко осмислюється через різні концептуальні метафори, які допомагають структурувати складне та багатовимірне явище військового конфлікту в доступні для сприйняття когнітивні моделі. Однією з найпоширеніших є метафора WAR AS STRUGGLE, у межах якої війна постає як напружена боротьба сторін за перевагу, виживання або контроль над територіями. У

текстах медіа це реалізується через такі лексеми та словосполучення, як *fight, struggle, resist, hold positions, defend territory*.

Поширеною є також метафора WAR AS CONFRONTATION, у якій війна інтерпретується як пряме зіткнення двох або більше сил. У межах цієї моделі активно функціонують одиниці *clash, confrontation, escalation, stand-off*, що підкреслюють динаміку та напруження між сторонами конфлікту. Через такі мовні засоби війна подається як процес постійного загострення або стримування протистояння.

У медійному дискурсі простежується і метафорична модель WAR AS A HUMAN TRAGEDY, яка акцентує увагу на гуманітарних наслідках конфлікту. У цьому випадку війна описується через лексеми *tragedy, suffering, devastation, humanitarian crisis*, що сприяє формуванню уявлення про війну як масштабну соціальну катастрофу, яка зачіпає передусім цивільне населення.

Крім того, у медіатекстах можна спостерігати елементи метафоричної моделі WAR AS A GAME OR STRATEGY, у межах якої військові дії концептуалізуються як стратегічне суперництво сторін. У цьому випадку використовуються одиниці *strategy, move, counter-move, tactical step*, що підкреслюють раціональний, планувальний характер військових рішень і політичних дій.

Водночас для матеріалів BBC загалом характерна відносна стилістична стриманість і прагнення до нейтральності викладу, що проявляється у використанні фактологічної лексики, точних номінацій подій, посиленні на офіційні джерела та поданні різних позицій сторін конфлікту.

Таким чином, концепт WAR в англomовному медіадискурсі постає як складна когнітивно-дискурсивна структура, у якій поєднуються військові, гуманітарні та політичні компоненти. Мовна репрезентація цього концепту у медіатекстах спрямована не лише на інформування про події, а й на формування певного способу їхнього осмислення аудиторією.

Література

1. Потапенко, С. І. (2009). *Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти*. Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя.
2. Шевченко, Л. І. (2013). Медіалінгвістика в сучасній Україні: аналіз ситуації. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, (26), 3–12.
3. British Broadcasting Corporation. (n.d.). *BBC News*. <https://www.bbc.com/>